Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Torstai 9.4.2026 klo 10.00—12.00 ja 12.20—13.52

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9) (6 osittain)
jäsen Maaret Castrén kok (1, 2, 3, 4, 8, 9) (5, 6, 7 osittain)
jäsen Hilkka Kemppi kesk (5, 7, 8 osittain)
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk (4, 5, 6, 7 osittain)
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas (7) (5, 6, 8 osittain)
jäsen Minna Reijonen ps (2, 3, 4, 7) (5, 6, 8 osittain)
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9) (5 osittain)
jäsen Pia Sillanpää ps (1, 2, 3, 4, 5, 8, 9) (6, 7 osittain)
jäsen Oskari Valtola kok (1, 2, 3, 4, 5, 8, 9) (6, 7 osittain)
jäsen Henrik Wickström r (1, 2, 3, 4, 8, 9) (5, 6, 7 osittain)
varajäsen Noora Fagerström kok (6 osittain)
varajäsen Mari Kaunistola kok (3, 4, 5, 8, 9) (6, 7 osittain)
varajäsen Hanna Laine-Nousimaa sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Pirjo Kainulainen
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 11 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys

Valtioneuvoston E-selvitys E 14/2026 vp

Liiteasiakirja Komission tiedonanto Kilpailukykyisen ja kestävän EUn biotalouden strategiakehys

Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan tiedoksi.

Valiokunta merkitsi asian tiedoksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS asetusten (EU) 2017/745 ja (EU) 2017/746 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse lääkinnällisiä laitteita ja in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuja lääkinnällisiä laitteita koskevien sääntöjen yksinkertaistamisesta ja niistä aiheutuvan rasitteen vähentämisestä sekä asetuksen (EU) 2022/123 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Euroopan lääkeviraston tuesta lääkinnällisiä laitteita käsitteleville asiantuntijapaneeleille ja asetuksen (EU) 2024/1689 muuttamisesta sen liitteessä I tarkoitetun unionin yhdenmukaistamislainsäädännön luettelon osalta

Toissijaisuusasia TS 25/2026 vp

Asiantuntijalausunto TS 25/2026 vp StV 09.04.2026 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 4

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- sosiaali- ja terveysministeriö, liite

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan ehdotus asetukseksi asetusten (EU) 2017/745 ja (EU) 2017/746 muuttamisesta ei loukkaa toissijaisuusperiaatetta. Selvityksen perusteella valiokunta toteaa, ettei asia ei tässä vaiheessa aiheuta toimenpiteitä.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 113/2025 vp

Lakialoite LA 6/2024 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 51/2025 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta
Pöytäkirjan liite HE_113_2025_Mietintöluonnos.pdf A 5

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Jatketussa yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset mietintöluonnokseen:

Ed. Sillanpää vpj. Laihon kannattamana ehdotti, että kappaleesta 55 poistetaan 4. virke: ”*Lisäksi kuulemisessa tuotiin esille, että perustelujen väittämä siitä, että asiakkaan voinnin tarkkailu hoivakameralla olisi vähemmän asiakkaan yksityisyyden suojaa loukkaavaa, kuin hoitajan käynti huoneessa, on virheellinen ja katsottiin yksityisyyden suojaa loukkaavan enemmän sen, että henkilöä tarkkaillaan silloin, kun hän ei ole siitä tietoinen.*”

Ed. Sillanpään ehdotus hyväksyttiin äänin 9—5.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että mietintöluonnokseen lisätään uusi kappale 55 a: ”Ehdotetussa muodossaan sääntely olisi edelleen huomattavan epätarkkaa, epäselvää ja tulkinnanvaraista. Pykälässä on perustelujen mukaan eroteltu erikseen eri momentteihin yleiset ja erityiset edellytykset teknologisten ratkaisujen käyttämiselle. Riippumatta siitä, minkälaisista ratkaisuista olisi kyse, edellytykset ovat kuitenkin kaikille samat. Siksi hallituksen esitys pitäisi valmistellaan uudelleen. Suurimpana ongelmana on edelleen käytettyjen teknologisten ratkaisujen ryhmittelyperusteet. Eri teknologisten ratkaisujen välistä jaottelua ei ole tehty säännöksissä sen mukaisesti, mitkä ratkaisuista olisivat perusoikeuksien toteuttamisen kannalta enemmän ja mitkä vähemmän merkityksellisiä. Esitetyssä muodossa 1 momenttiin sisältyisivät kaikki teknologiset ratkaisut, myös ne, jotka 2 momentissa esitettyä pidemmälle menevin ratkaisuin puuttuisivat asiakkaiden yksityisyyteen. Vaatimus siitä, että teknologinen ratkaisu pitäisi määritellä palvelua koskevassa päätöksessä koskisi kuitenkin vain 2 momentin mukaisia ratkaisuja. Siksi hallituksen esitys pitäisi valmistellaan uudelleen. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely jättää epäselväksi, onko ehdotettu sääntely yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista. Ehdotettu sääntely ei vaikuttaisi täyttävän myöskään perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiin tuotua vaatimusta täsmentää sääntelyä merkittävästi niin, että siitä käyvät nyt ehdotettua selvemmin ilmi eriasteisesti perusoikeuksiin puuttuvat teknologiset ratkaisut ja niiden käytön edellytykset ja rajoitukset. Asiantuntijakuulemisissa on kritisoitu muutosehdotusten väljyyttä ja epätäsmällisyyttä myös tältä osin. Ei ole riittävää, että välttämättömyyden käsitettä (47 §:n 3 mom.) on pyritty avaamaan ainoastaan perusteluissa. Siten lain 47 §:n sääntely jää muutettunakin vielä varsin avoimeksi. Vaikka pykälässä nyt erotellaan omiin lainkohtiinsa eri asteisesti yksityisyyden suojan piiriin ulottuvat tekniset ratkaisut, ei siinä kuitenkaan määritellä, millaisin edellytyksin ja rajoituksin eri ratkaisuja voitaisiin käyttää muutoin kuin että niiden tulee olla asiakkaan palvelussa välttämättömiä asiakkaan hoidon, huolenpidon ja turvallisuuden turvaamiseksi ja että niiden käyttö tulee rajata alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään. Muita kriteerejä ratkaisujen käytölle tai niiden hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden arvioinnille ei aseteta. Myös eri lainkohdissa tarkoitettujen ratkaisujen keskinäinen suhde jää avoimeksi.”

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—5.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 75 ensimmäiseen virkkeeseen lisätään sanat ”esimerkiksi oikeusministeriön näkemyksen mukaan” seuraavasti: Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotiin myös esille, *esimerkiksi oikeusministeriön näkemyksen mukaan*, jää edelleen epäselväksi, onko edellä ehdotettu sääntely yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista tai täyttääkö se myöskään perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiin tuotua vaatimusta täsmentää sääntelyä merkittävästi.

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että kappaleen 90 loppuun lisätään virke: ”*Valiokunta pitää tärkeänä, että teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon vanhuspalveluissa luodaan kannustimet siten, että teknologialla voidaan korvata hoivaan liittyviä, mutta läsnäolosta asiakkaan kanssa aikaa vieviä tehtäviä.*”

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 13—2.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että kappaleen 94 toiseksi viimeiseen virkkeeseen lisätään sanat ”joka vastaa 200 henkilön työpanosta” seuraavasti: Edellä arvioitu säästöpotentiaali, *joka vastaa noin 200 henkilön työpanosta*, saadaan esityksen mukaan lähes toteutettua ilman laajoja lisäinvestointeja ja mahdollisten lisäinvestointien vaikutukset vuosittaisiin käyttökustannuksiin ovat hyvin pienet.

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että kappaleen 99 loppuun lisätään virke: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen taustalla olevat virheelliset laskelmat henkilöstövähennyksen potentiaalista korjataan ja tehdään uusi tosiasioihin perustuva arvio esityksen säästövaikutuksista.”

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Ed. Sillanpää ed. Rintamäen kannattamana ehdotti, että kappaleeseen 99 tehdään seuraavat muutokset:

> poistetaan kappaleen ensimmäinen virke: ”*Lisäksi on tuotu esille, että esityksen säästöpotentiaali on arvioitu hyvin teoreettis-matemaattisesti, irrallaan hoivapalvelujen käytännön todellisuudesta. Jos esimerkiksi hoivakotiosastolla on tällä hetkellä yövuorossa kaksi työntekijää, ei laskennallinen henkilöstömitoituksen muutos 0,04:lla mahdollista luopumista toisesta työntekijästä, jolloin säästöjä ei käytännössä synny.*”
>
> lisätään kappaleen alkuun virkkeet: *”Asiantuntijakuulemisessa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että esityksen säästöpotentiaali on arvioitu varsin teoreettisesti suhteessa hoivapalvelujen käytännön todellisuuteen. Esimerkiksi laskennallinen henkilöstömitoituksen muutos ei välttämättä käytännössä mahdollista henkilöstövähennyksiä, mikä rajoittaa säästöpotentiaalia. Lisäksi kuulemisessa nostettiin esille kysymys siitä, missä määrin merkittävien kustannussäästöjen ohella on realistista olettaa, että samanaikaisesti vapautuu työaikaa ja työvoimaa uudelleenkohdennettavaksi vaativampiin asiakkuuksiin.*”
>
> poistetaan kappaleen viimeinen virke: ”*Kuulemisessa kiinnitettiin huomiota myös siihen, ettei miljoonasäästöjen jälkeen ei ole jäljellä mitään "säästynyttä työaikaa ja työvoimaa", joka voitaisiin kohdentaa uudelleen, vaikka esityksessä todetaan, että etäkäyntien avulla säästynyt työaika ja työvoima on mahdollista resursoida uudelleen ja kohdentaa työaikaa esimerkiksi vaativampiin asiakkuuksiin, jotka vaativat kotikäynnin.*”

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Sillanpään ehdotusta kannattivat vpj. Laiho ja ed:t Castrén, Reijonen, Rintamäki, Räsänen, Sillanpää, Valtola ja Kaunistola. Ehdotusta vastustivat pj. Kiuru ja ed:t Kemppi, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen.

Ed. Sillanpään ehdotus hyväksyttiin äänin 8—6.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään uusi kappale 101 a: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto ryhtyy välittömiin toimiin, jotka todella kasvattavat hoivan tuottavuutta teknologian avulla sen sijaan, että leikataan rahoitusta ilman todellisia tehokkuushyötyjä.”

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että mietintöluonnokseen lisätään uusi kappale 101 b: ”Nyt säännösmuutosten valmisteluasiakirjoista muodostuu hyvin vaikeasti hallittava kokonaisuus, jonka perusteella säännöksen tulkinta ei ole yksiselitteistä. On syytä kiinnittää yleisesti huomiota sosiaali- ja terveysministeriön vastineessa ehdotetun sääntelyn selkeyteen ja täsmällisyyteen, erityisesti vastineessa ehdotettujen 47 §:n 2 momentin 1—3 kohtien vaikeaselkoisuuteen. Oikeusministeriö katsoo, ettei ehdotettu sääntely täyttäisi perustuslakivaliokunnan vaatimusta täsmentää sääntelyä merkittävästi niin, että siitä käyvät nyt ehdotettua selvemmin ilmi eriasteisesti perusoikeuksiin puuttuvat teknologiset ratkaisut ja niiden käytön edellytykset ja rajoitukset. Siten ehdotettu sääntely ei vaikuttaisi täyttävän myöskään perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiin tuotua vaatimusta täsmentää sääntelyä merkittävästi niin, että siitä käyvät nyt ehdotettua selvemmin ilmi eriasteisesti perusoikeuksiin puuttuvat teknologiset ratkaisut ja niiden käytön edellytykset ja rajoitukset. Muutosten sisällön perustuslainmukaisuuden ollessa edellä esitetyin tavoin epäselvää, tulisi muutokset saattaa uudelleen STM:n valmisteltavaksi. Hallituksen esitykseen nyt tehdyt muutosehdotukset osoittavat entistä selvemmin, että kyse on niin suurista muutoksista, että ne tulisi valmistella huolellisesti lausuntokierroksineen ja vaikutusarvioineen. Kyse on perusoikeusherkästä kokonaisuudesta, jonka on ollut tarkoitus koskea laajalti eri sosiaalihuollon sektoreiden palveluja ja niiden haavoittuvassa asemassa olevia käyttäjiä. Kun yksittäisiin kohtiin tehdään kiireisellä aikataululla muutoksia, riski ennakoimattomiin vaikutuksiin ja sitä kautta asiakkaiden perusoikeuksien loukkaamiseen kasvaa. Myös asiantuntijakuulemisten enemmistön mukaan hallituksen esitykseen valiokuntakäsittelyn yhteydessä tehtävät muutokset ovat siinä määrin mittavia, että niiden tekeminen olisi edellyttänyt perusteellisempaa valmistelua ja vaikutusarviointia. Nyt säännösmuutosten valmisteluasiakirjoista muodostuu hyvin vaikeasti hallittava kokonaisuus, jonka perusteella säännöksen tulkinta ei ole yksiselitteistä.”

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Ed. Lindén ed. Mattilan kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset hylätään. Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä ed. Lindénin ehdotusta kannattivat pj. Kiuru ja ed:t Kemppi, Lindén, Mattila, Merinen ja Pekonen. Ehdotusta vastustivat vpj. Laiho ja ed:t Castrén, Reijonen, Rintamäki, Räsänen, Sillanpää, Valtola ja Kaunistola.

Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Valiokunta päätti pyytää perustuslakivaliokunnan lausunnon asian HE 113/2025 vp mietintöluonnoksesta.

Päätettiin, että mietintöluonnos ja valiokunnan asiasta saamat asiantuntijalausunnot ovat julkisia.

Kokous keskeytettiin klo 12.00 ja sitä jatkettiin klo 12.20.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2025 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta A 6

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset:

Ed. Pekonen ed. Lindénin kannattamana ehdotti, että kappaleen 11 toinen virke poistetaan. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 10—4.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että mietintöluonnokseen lisätään seuraava lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto turvaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön ja valmiuslain kokonaisuudistuksen tulevien valmistelujen yhteydessä lähihoitajien aseman siten, että he voivat jatkossakin pysyä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilörekisterissä, sekä arvioi mahdollisuutta muuttaa ammattiasema nimikesuojatusta laillistetuksi ammattihenkilöksi.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 10—4.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 159/2025 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 4/2026 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta A 7

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset:

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että 1. lakiehdotuksen 13 §:ään lisätään vastalauseesta ilmenevä uusi 5 momentti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että 2. lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentti muutetaan vastalauseesta ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—5.

Ed. Lindén ed. Pekosen kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—5.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Mietintöön jätettiin vastalause: Lindén, Kiuru, Merinen, Mattila, Kemppi, Pekonen

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Muut asiat

Keskusteltiin työsuunnitelmasta.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous perjantaina 10.4.2026 klo 9.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen